

Vahid MƏHƏRRƏMOV

İdris Kərimli neft mədənlərində işləyirdi. Mazut və qaz qoxuyan bu yerlərdə duruş gətirmək elə də asan deyildi. Quyuları təmir edəndə fəhlələrin üst-başı, sir-sifəti mazuta bulaşır. Qışın sərt soyuğunda da, yayın göydən od tökülən qızmar istisində də açıq havada işləyirdilər. İdris Kərimli dolanışığın xətrinə səbrini basıb çətinliklərə dözüdü. İki-üç ildən sonra fəhləlikdən canını qurtarmaq üçün hazırlaşdı neft texnikumuna daxil oldu. Diplomunu alandan bir neçə ay keçər-keçməz tryest-in rəhbərliyi onu çalışdığı mədəndə usta vəzifəsinə təyin etdi. İndi paltarları əvvəlki vaxtlardakı kimi mazuta bulaşmadığından həyat yoldaşı Ruqiyyənin deyilmələrindən canı qurtarmış, qulaqlarına sakitlik çökmüşdü.

Ustanın yaşı elə də çox deyildi. Amma ağır iş və daim beynində dolaşan boş-boş düşüncələri saçlarını erkən ağartmış və yarıya qədər tökmüşdü. İdris Kərimli xeyli keçəlləşsə də, cavanlıq görkəmini saxlamaq üçün başının arxasında olub-qalan tüklərini başının qabaq tərəfinə darayaraq başının ortasında süni saç abidəsi yaratmışdı.

Səsi də xoşagələn deyildi, bir az kallıq vardı. Danışanda elə bilirdin səsi neft quyusundan gəlir. Gün ərzində qovluqla gəzər, onu qoltuğundan yerə qoymazdı. Divin canı şüşədə olan kimi, İdris Kərimlinin də canı üstündə gəzdirdiyi qovluğundaydı. İş-gücə can yandırmıqla da elə arası yox idi. Mədənin aralığında gəzər, cır-cır cırıldayıb ətrafa səs salan mancanaqlara tamaşa edərdi.

Ustanın poeziyaya da marağı vardı. Əllidən çox şeiri əzbər bilirdi. Ondən yaxşı tamada olardı. Elə yazıq özü də bunu istəyirdi. Düşünürdü ki, həm yaxşıca yeyib-içər, həm də beşdən-üçdən qazanıb cibinə qoyar. Dil gəl ki, səsi xoşagələn olmadığına görə heç kim məclisini idarə etməyi ona tapşırırdı. Bilirdilər ki, kal səsi ilə zəvzeyib camaatın zəhləsini tökəcək. Amma buna o qədər də əhəmiyyət verməyən usta boş dayanırdı. Kitablar oxuyur, yeni şeirlər əzbərləyirdi. Mədənin aralığında boğazına güc verib həmin şeirləri təkrarlayırdı ki, yadımdan heç yerə çıxmasın. Hərdən ilhama gəlib özü də cızma-qara edərdi. Neçə dəfə ən yaxşı hesab elədiyi şeirlərini redaksiyalara aparsa da zəif olduğuna görə çap etməmişdilər. Usta onların acığına

Dəlixanada şeir konfransı

(hekayə)

nə ruhdan düşür, nə də qələmi yerə qoyurdu. Son vaxtlar özünə təxəllüs də götürmüşdü - İdris Ləpirli.

Usta qovluğunda şeir yazmaq üçün çoxlu kağız gəzdirdi. Cuşa gələn kimi iş-gücünü atıb qələmə sarılırdı. İlham pərisi də İdris Ləpirlini harada gəldi yaxalayır.

O bəzən mədənin ortasında daca çöməlib yazardı. Şeiri tamamlayınca xeyli əziyyət çəkərdi. Qafiyə və hecaların sayını hesablayınca onunku ona dəyirdi. Yazdığı şeirlər heç bir vəznə, heç bir ölçüyə uyğun gəlmirdi. Soruşanda deyirdi ki, mənim fikrim dərin və mənalı olduğundan bədii çərçivələrə sığmır.

Usta nə şair kimi şair, nə də neftçi kimi neftçi idi. Təmir etdiyi quyular yazdığı şeirlərə, yazdığı şeirlər də təmir etdiyi quyulara oxşayırdı. İdris Ləpirli şairliyin daşını atıb işinin qulpundan möhkəm yapışsa da, bəlkə də yaxşı neftçi olardı. Di gəl ki, usta bunların ikisindən də iki əlli yapışmışdı. Mənalı hesab elədiyi gic-gic düşüncələrini vərəqlərə köçürüb üst-üstə qalaqlayırdı. Təskinliyini yalnız onunla tapırdı ki, gələcək nəsillər onun yaradıcılığı ilə yaxından maraqlanıb əlyazmalarını gecə-gündüz axtaracaqlar. Buna görə də yazdıqlarını evdə gözə görünən yerə qoyurdu ki, tədqiqatçıları onu tapmaq üçün çox vaxt itirməsinlər.

Özlərini poeziya həvəskarı kimi göstərən işçilər vaxtlarını öldürmək üçün tez-tez ustanın başına yığışib ondan şeir istəyirdilər. Ləpirli də vəcdə gəlib şeirlərini oxuyardı. Ustalarına qulaq asan işçilər yerbəyerdən "Əladır, halal olsun, usta, lap qəşəng yazmısan" - deyirdilər. Belə "poeziya dəqiqələri" gün ərzində vərdişə çevrilmişdi.

Ləpirli mədənin aralığında dolandıqca axıb beyninə dolan fikirləri misralara çevirir, misraları bir-birinə calayıb güc-bəla ilə bənd düzəldirdi. Bəzən işi uğurlu alınır, şeiri tez düzüb-qoşur, elə birnəfəsə yazırdı. Amma hərdən də ilham pərisi ürək-ürəkə yaxınlaşanda iş tərsə düşürdü. Buna görə də qanı qaralır, əsəbləri tarıma çəkilirdi.

Belə olanda "Bəs bunun ardı nə olsun, eee nə?" - deyib özünə cavabını bilmədiyi sual verərdi. Ən çox da şeirini nəfəs, mədəyə həsr edəndə qafiyə tapmağa çətinlik çəkirdi. Ləpirli yazırdı:

**Gecələr yatmayır mancanaqlar,
Deyəsən, indicə əl-ələ tutacaqlar,
Bir yerdə lap göylərə uçaçaqlar.**

Sonra nə qədər fikir dəryasına baş vursa da, fərli bir misra əlinə keçmirdi ki, bəndi tamamlayıb o birisinə adlasın.

İri yumruğu asta-asta alnına dəysə də, xeyri olmurdu. Sonda da: "Bəs bunun ardı nə olsun, eee, nə?" - deyib hirsənərək özündən çıxırdı. Onun əsəbiləşdiyini gören ilham pərisi də qorxusundan ləngimədən qaçıb aradan çıxırdı. Hərdən də ilhamı güclü gələndə Ləpirli sevinə-sevinə yazırdı:

**Qəşəng-qəşəng güllər olsun,
Ötüb-keçən illər olsun,
Qoy çağlayan sellər olsun...**

Bu misralardan sonra bərdən-birə onun beyni həmqafiyə sözlərlə dolub-daşır. Fikirləri bir-birinə qarışanda basabas yaranırdı. Sözlərin bolluğunda boğula-boğula qalaraq, şeirin ardını necə yazmağı düşünürdü? Bəlkə "incə bellər" olsun, bəlkə "incə tellər" olsun, bəlkə "bərəkətli çöllər" olsun, bəlkə "dərin-dərin göllər" olsun, bəlkə "zərif-zərif güllər" olsun, bəlkə...

Xülasə, İdris Ləpirli qafiyə bolluğunun burulğanında boğulur, üzüb düşüncəsinin sahiline çıxa bilmirdi. Axırda da "Bəs bunun ardı nə olsun eee, nə?" - deyib hirsənirdi. Belə olanda ilham pərisindən küsür, siqaret yandırır damağına qoyaraq acgözlüklə sümürdürdü.

Ustanın özünə oxşar şair dostları da vardı. Onlar tez-tez çayxanaya yığışib yeni şeirlərini oxuyurdular. Sonra bu onları, onlar da bunu tərifləyib göyün yeddinci qatına qaldırırdılar. Xoş sözlərdən, boş təriflərdən ruhlanan Ləpirli evə çatan kimi bir neçə vərəqi qaralayıb hayif edirdi.

Bir gün usta yeni şeirlərini qovluğuna yığıb çayxanaya gəlmişdi. O gün həm maaş, həm də mükafat aldığından yüzbiri vururdu. Çayxana şairləri Mürsəl, Tofiq və Şərif orada yox idilər. Buna görə Ləpirlinin kefi bir az pozulub yüzbirdən aşağı düşdü. Çünki şeirlərinin mürəkkəbi qurumamış dostlarına oxuyub fikirlərini öyrənmək istəyirdi. Onları burada tapmasa da geri qayıtmadı. Bildi ki, harada olsalar əvvəl-axır sülənə-sülənə hərənləyib çayxanaya gələcəklər. Bu ümidə söykənərək ayaq üstə çox qalmayıb boş masalardan birinin arxasında oturdu. Vaxt itirmədən çay sifariş verib siqaret yandırdı. Acı tüstüdə xeyallarının lap dərinliyinə qədər baş vurdu. Bir az keçmiş üç cavan oğlan yaxınlaşıb ondan yanındakı yerlərin boş olub-olmadığını soruşdular. Şair xeyallarından ildırım sürətilə geri dönüb "Buyurun oturun, yer sizə qurbandı" - dedi. Təzə gələnlər boş stullarda oturub çayçını səslədilər. Ləpirli aralığa söz atıb onlarla tanış oldu. Öyrən-

di ki, adları Samir, Piri və Şakirdir. Üçü də universitetdə oxuyur, tələbədirlər. Dediklərinə görə, poeziyaya da azmaz maraqları var. Onların ən dilli-dilavəri Piri idi. İdris Ləpirli də özünü təqdim edib şair olduğunu, gözəl şeirlər yazdığını çox poetik və lakonik şəkildə onlara söylədi. Sonra fürsəti fövtə verməyib şeir oxumaq istəyini dilə gətirəndə dil-boğaza qoymayan Piri tez dilləndi:

- Sizin kimi gözəl şairlə tanışlığımıza çox şad olduq. Oxu, şair, şeirlərini oxu görək nə yazmısan, necə yazmısan?

Ləpirli səliqə ilə qovluğuna baş vurub yenidən yazdığı şeirlərindən bir neçəsini asta-asta çıxardı. Sevindiyyindən üzgözünü xoşbəxtlik hissləri bürüdü. Bir tərəfi qırılıb əyilmiş eynəyini gözüne taxıb kal səsinə güc verdi. Tələbələr də ağıllı bir şey eşidəcəklərini zənn edib ona qulaq kəsildilər. Ləpirli gözlərini vərəqlərdən çəkmədən bir ucdan şeirlərini tok dəyirmanı kimi üydüb töküdü. Onun cızma-qaraları, kal səsi cavanları tez bezdirdi. Tələbələr üz-gözlərini turşudur, başlarını bulayıb bir-birinə göz vurub, altdan-altdan qımışırdılar.

İdris Ləpirli şeir oxumağını yalnız boğazı quruyanda dayandırdı. Gözlərini vərəqdən çəkib onlardan soruşdu:

- Hə, uşaqlar, necədi şeirlərim, xoşunuza gəldimi?

Usta sualı elə tonda verdi ki, tələbələr ona pis deyər bilməzdilər. Ona görə də hamısı bir ağızdan "Gözəldir, əladır, mənalıdır" - dedilər.

Ləpirli qısa vaxt ərzində onun yaradıcılığını yüksək qiymətləndirən tələbələrlə dostlaşdı. Az iş deyildi ha, oxucularının sayı bərdən-birə üç nəfər artmışdı. Ustanın onlarla belə görüşləri tez-tez olurdu. Hər dəfə də çayın xərcini özü çəkib "poeziya dəqiqələri" təşkil edirdi. Pulu çox olanda köhnə və təzə dostlarına qonaqlıq verər, uzun-uzadı tost deyib sağlıqlarına yüz-yüz də vurardı.

Günlərin birində şair yenə də köhnə və təzə dostları ilə birgə möhkəm yeyib-içirdi. Kefi yuxarı olan Piri bir az da ciddi görkəm alaraq, üzünü şairə tutub dedi:

- İdris müəllim, siz gözəl şairsiniz. Amma xalqımız yaradıcılığınızdan xəbərsizdir. Bəlkə sizinlə oxucuların görüşünü təşkil edib mətbuat konfransı keçirək. Qoy millətimiz görsün ki, necə istedadlı şair oğlu var.

Əşşi, bir ekrana çıxın, efrədə görünün, mətbuata üz tutun! Çoxlu jurnalist dostlarımız var. Hamısını konfransa dəvət edərim. Haqqınızda qəzetlər-

də yazar, televizorda göstərlər.

Eşitdiklərini yaxşı dərk etməyən Ləpirli gözünü döyə-döyə soruşdu:

- Piri bala, qadan alım, o mətbuat konfransıdır, nədir, mən orada neyniyəcəm, hı? Axı mən indiyəcəm konfransda-zadda olmamışam.

Piri gördü ki, şair bu günəcən ayağını mədəndən, çayxanadan qırağa qoymayan, dünyadan xəbərsizin biridir. Elə özünə qapılıb ağzına gələnləri yazıb, adını da şeir qoyur. Ona görə İdris kişini başa salmağa çalışdı:

- Şair, sən orada şeirlərini oxuyassan, jurnalistlərin suallarına cavab verəssən. Onlara həyatından, yaradıcılığından danışassan.

- Belə başa düşdüm ki, ay Piri, bu, elə şeir konfransı olacaq dey?

- Hə, şair, düz deyirsən, şeir konfransı olacaq.

- Piri, qadan alım, onda gərək sən maa bir az vaxt verəssən ki, konfransa əməlli-başlıca hazırraşım. Üst-başına əl gəzdirim, qalstukdan-zaddan da alif taxım. Ayfıdır axı, mən oxucularımın qarşısına bu görkəmdə çıxmayacağam ki? Yoxsa xalq elə fikirləşər ki, onun şair oğlu kasif yaşıyır.

- Narahat olmayın şair, vaxt da pul deyil ki, tapılmaya, onu nə qədər istəsəniz sizə verərik.

- Hə, bax bu lap əla oldu.

Özünü dahi hesab edən İdris Ləpirli əziyyətlərə qatlaşıb başladı şeir konfransına hazırlaşmağa. Arvad-uşağın boğazından kəsb kostyum və qalstuk aldı. Ayaqqabısını da təzələdi, yerişini düzəltdi. Şair daha çox özünün dediyi kimi şeir konfransında nə cür ayağa qalxacağını, necə yeriyəcəyini, başını hansı vəziyyətdə tutacağını üzərində xeyli məşq elədi. Nitiqindəki pinti və yöndəmsiz sözləri də seçib təmizlədi. Günlər keçdikcə özünün də özündən xoşu gəlməyə başladı. Baxıb gördü ki, məşallah əməlli-başlı bir adammış. Usta konfransa hazırladığından çayxanada az görünürdü. Öz-özünə şeir deyər-deyər həm evdəkilərin, həm də işdəkilərin zəhləsini töküdü. Yatanda da səhərə kimi sayaqalayıb arvad-uşağı çimir almağa qoymurdu. Ləpirli az vaxt ərzində özünü əməlli-başlı şeir konfransına hazırladı. Günlərin birində usta çayxanaya təzə kostyumunda gəldi. Konfransda nə cür yeriyəcəyini, başını və bədənini necə döndərəcəyini dostlarına da göstərdi. Şeir də demək istəyəndə Piri onu saxlayıb "Şair, enerjini korlama, onu konfransa saxla. Orada jurnalistlər səndən çox şeylər soruşacaqlar" - dedi.

(ardı 15-ci səhifədə)

